

# FFOs Rettighetscenter

---

---

## Hva viser 2013?

Heidi Sørli-Rogne

Anne Therese Sortebeck



# Rettighetssenteret

---

---

- ◆ **Rettshjelp**
  - Telefontjeneste
  - E-posttjeneste
- ◆ **Generell rettsinformasjon**
  - Jungelhåndboka
  - Foredrag
- ◆ **Rettspolitikk**
  - Registrere og systematisere brukerhenvendelser
    - Registreringssystem ivaretar krav fra Datatilsynet
  - Utarbeider rapporter
  - Interessepolitisk arbeid
  - Juridisk kompetansenhet for FFOs sekretariat

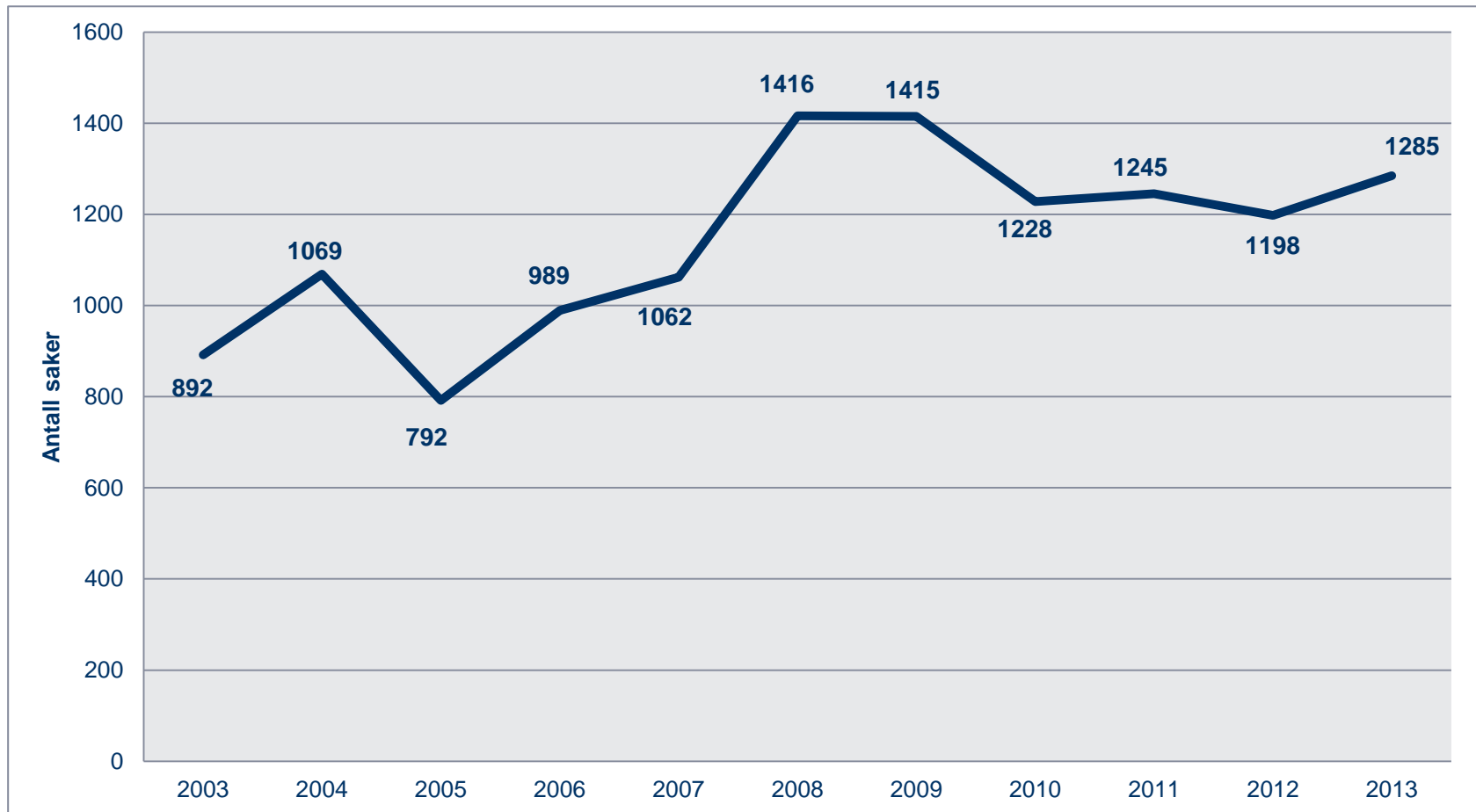
# Om rådgivning i enkeltsaker

---

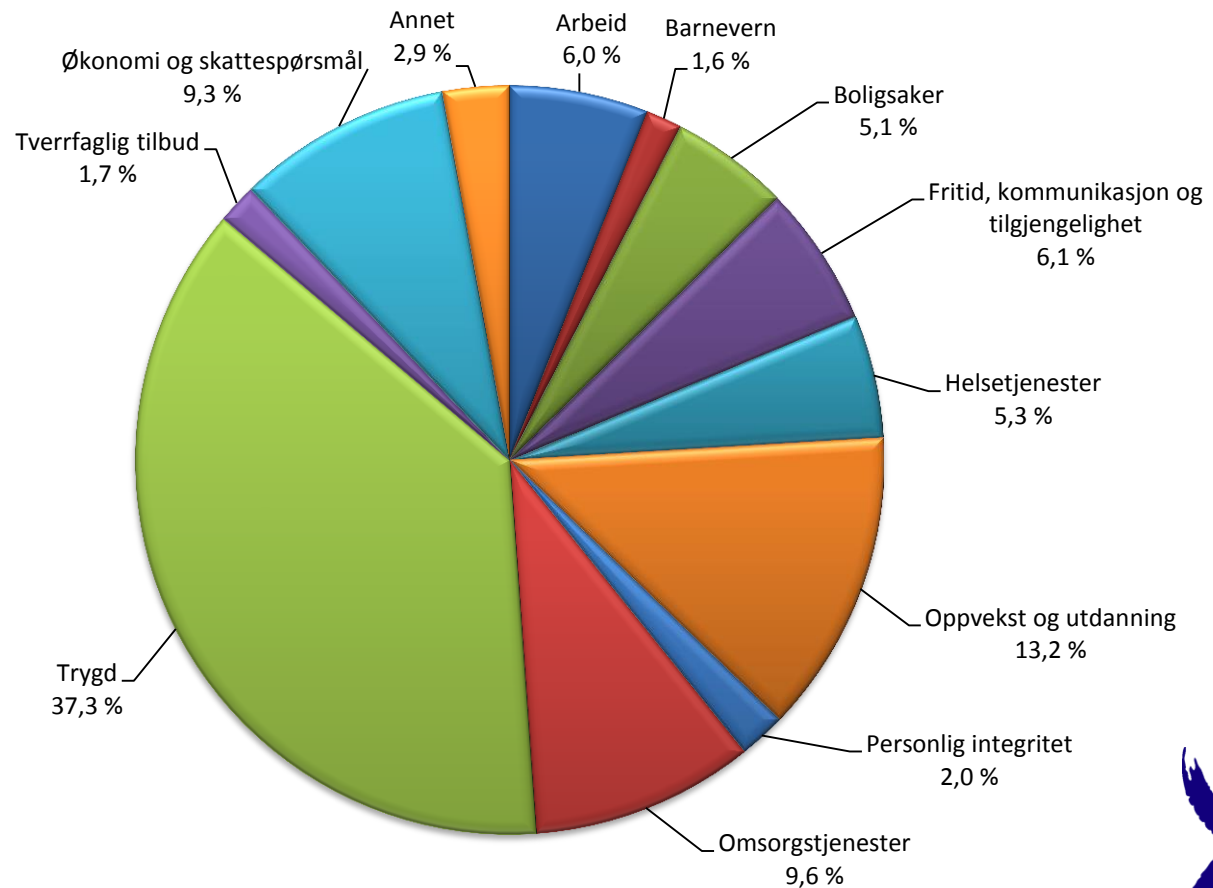
---

- ◆ Alle kan ta kontakt
  - Ikke krav om medlemskap i våre organisasjoner
  - Gratis
- ◆ Velferdsrettigheter for funksjonshemmede og kronisk syke
  - Ved behov for generell informasjon om rettigheter
  - Er vedtaket riktig eller bør du klage. Hva bør med i klagen?
- ◆ Hva kan Rettighetssenteret gjøre?
  - Hjelp til selvhjelp, gir tips og råd
  - Henvise videre hvis andre kan gi mer hjelp eller bør ha advokat
  - Har ikke kapasitet til å gå inn som fullmektig

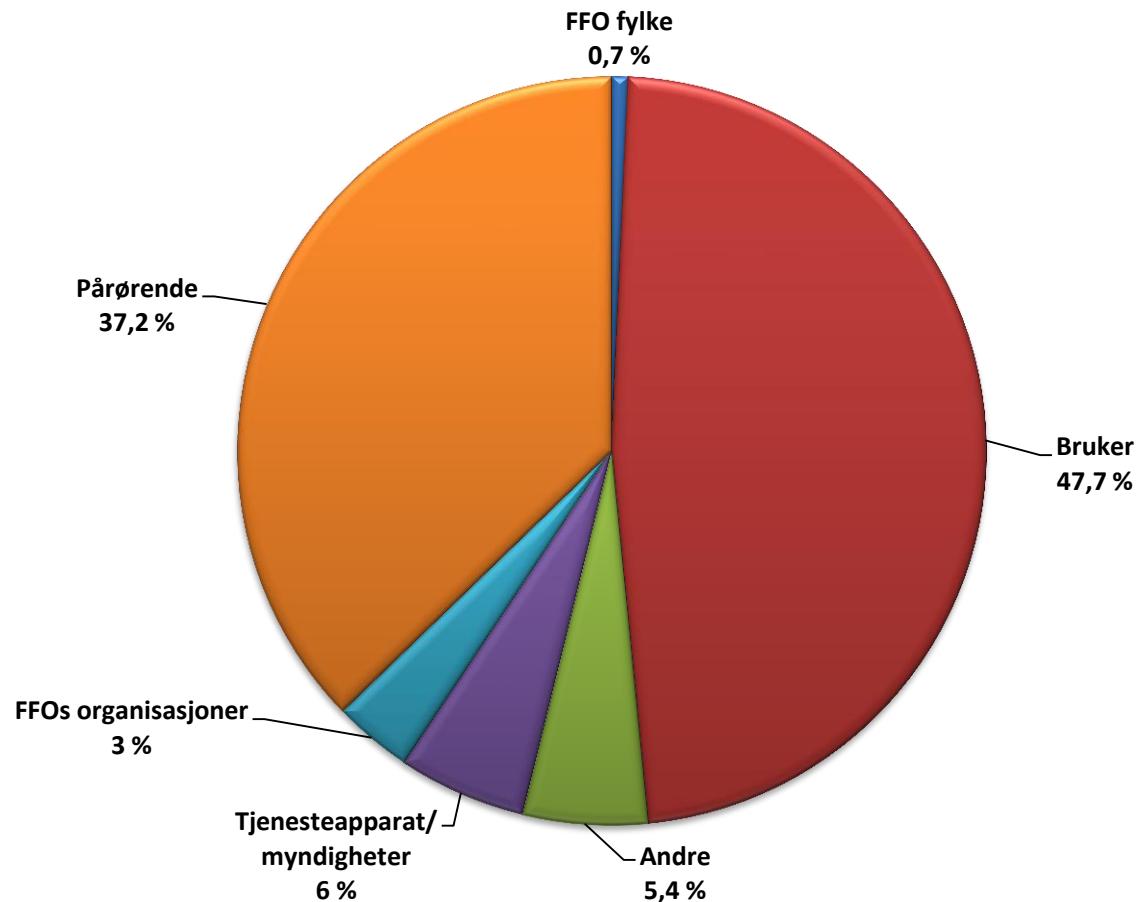
# Antall saker over tid

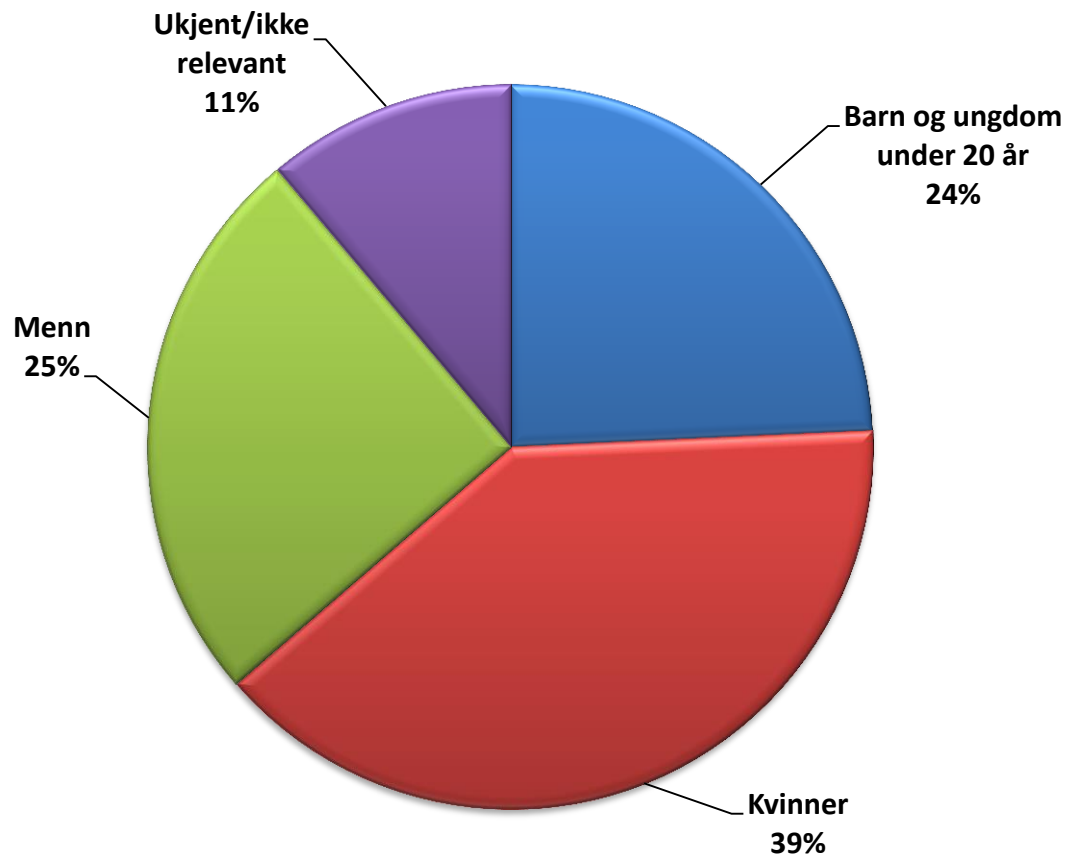


# Tematisk fordeling 2013

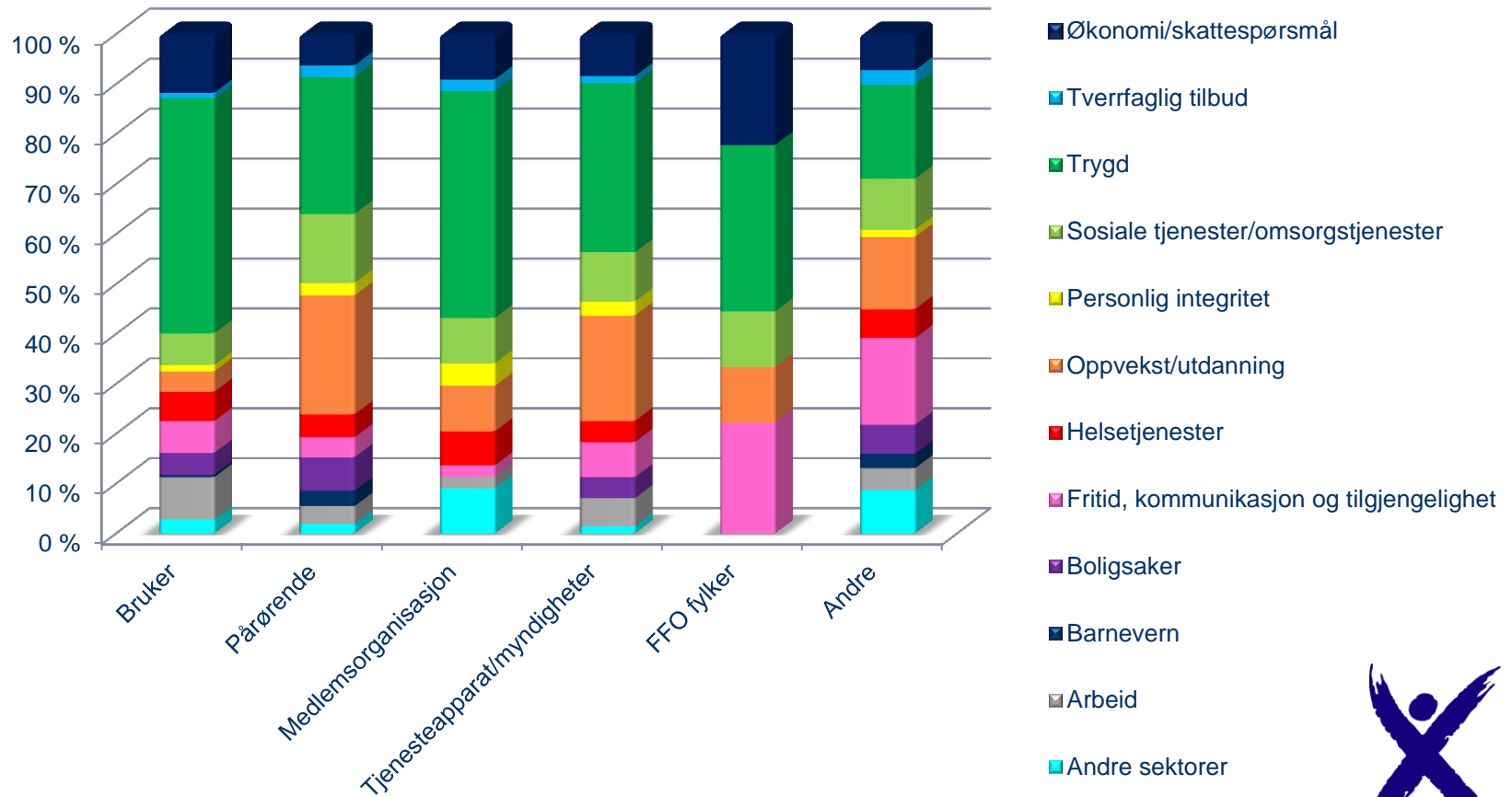


# Hvem tar kontakt?



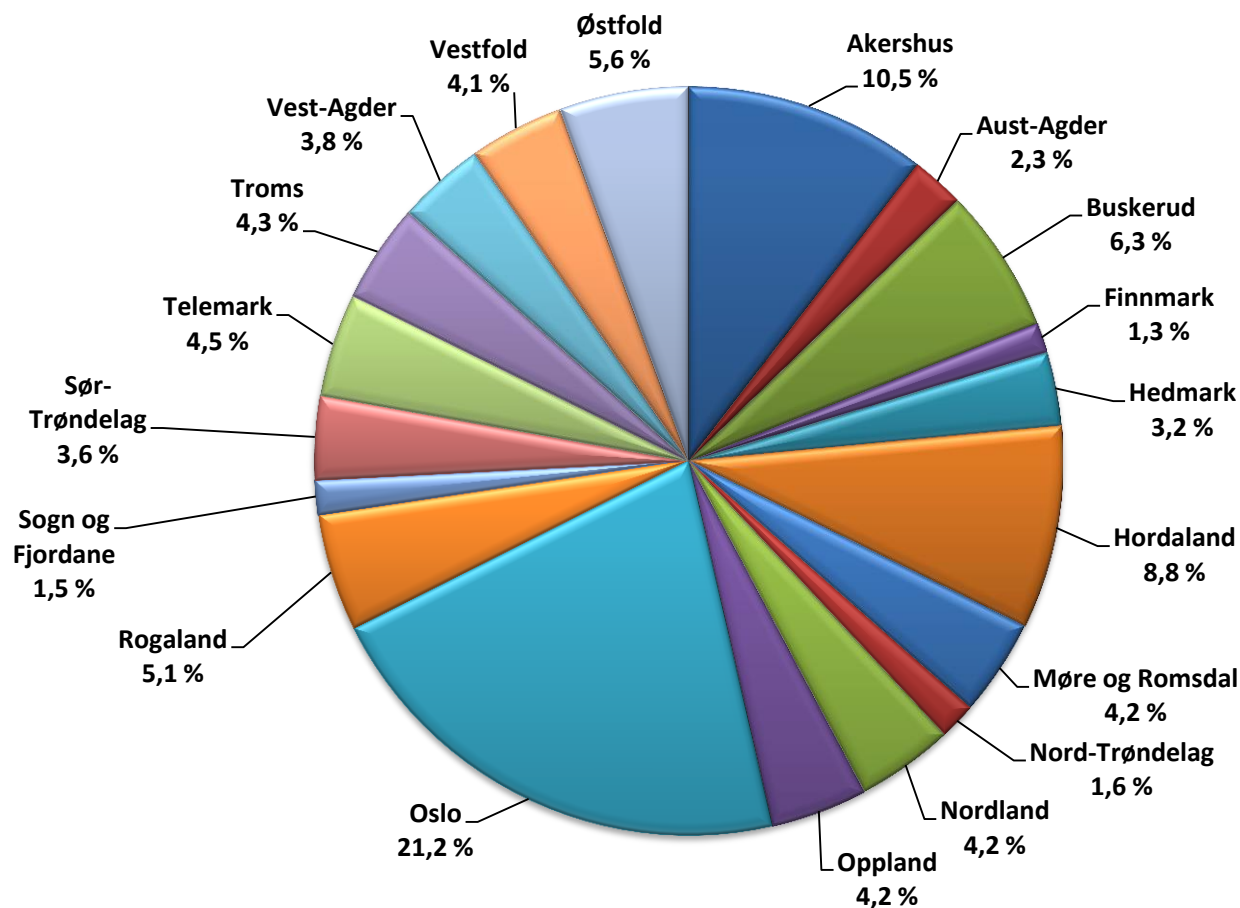


# Hva spør de om?





# Fylkesvis fordeling



---

---

# EKSEMPLER PÅ SAKER

# NAV: Typiske problemstillinger

---

---

## ◆ Uførepensjon

- Har jeg prøvd nok arbeidsavklaring? Oppfyller jeg vilkårene? Er vedtaket riktig?
- Kan jeg få tillegg for ung ufør?

## ◆ Arbeidsavklaringspenger

- Tiltaket fungerer ikke! Jeg får ikke noe tiltak
- Hva skjer når perioden går ut? Kan den forlenges eller ikke?

## ◆ Trygdebil

- Oppfyller jeg vilkårene? Er vedtaket er riktig? Kan jeg klage?
- NAV mener jeg ikke har et stort nok behov, men mener jeg kan klare meg med konas bil og bruke av grunnstønad, pasientreiser og tt-kort til taxi – jeg er ikke enig.
- NAV mener jeg kan klare meg med en gruppe 1 bil, men jeg mener jeg trenger gruppe 2 bil og ikke kan klare inn- og utstigning uten bruk av heis eller rampe

## ◆ Generelle problemer og systemsvikt

- NAV nekter bruk av fullmektig
- Dokumenter blir borte/rot
- Utilgjengelige saksbehandlere
- Lang saksbehandlingstid
- Manglende brukermedvirkning
- Veiledningssvikt og manglende kunnskap
- NAV følger ikke praksis fra domstolene



# NAV: Nektes fullmektig

---

---

**2013/0529**

Innringer forteller om en som av NAV blir nektet å ha med seg ledsager/pårørende på møte med dem. Det opplyses at vedkommende trues med at om han ikke møter alene, risikerer han å miste ytelsene. Innringer lurte på hjemmel for å ha med seg noen på møtet.

# NAV: Dokumenter som blir borte/rot

---

---

**2013/0929**

Innringer jobber i Bufetat. Forteller om en jente de har ansvaret for med alvorlig psykisk lidelse og psykisk utviklingshemming. Har søkt om ung uførepensjon for henne. Nå flere måneder senere viser det seg at NAV ikke finner saken. NAV har også gitt mye motstridende informasjon.

# NAV: Utilgjengelige saksbehandlere

---

---

**2013/1178:** Vedkommende som tar kontakt er oppgitt over NAV-systemet. Vedkommende har nedsatt arbeidsevne. Har tidligere hatt TULT. Nå har hun en potensiell arbeidsgiver som ønsker å ansette henne hvis hun får TULT. Har vært i kontakt med NAV. Har ikke fått svar på henvendelser og ingenting skjer. [...]

**2013/1136:** Saken gjelder mann mottok AAP fram til 21. juli. Etter det jobbet han fullt fram til 19. september da han fikk et hjerteinfarkt. Han søkte om sykepenger og AAP, men fikk avslag på begge. [...] Når det gjelder AAP fikk han vite at han fikk avslag fordi han ikke hadde møtt til samtaler. Da han var til avklaring var han presis til alle avtaler og det står i rapporten. Han har forsøkt å komme i kontakt med NAV 5 ganger uten å lykkes. Han har ringt til NAV forvaltning som sier at de gir beskjed til saksbehandler og at saksbehandler vil ta kontakt i løpet av 48 timer, men ingenting skjer. Sosionomen på sykehuset fikk tak i saksbehandler som lovet å ringe tilbake, men det gjorde hun ikke. NAV forvaltning sier at han bør ta med seg en jurist og be om møte med NAV på grunn av saksbehandlingsfeil, men hvordan skal han få avtalt et møte når han ikke får tak i saksbehandler?

# NAV: Lang saksbehandlingstid

---

---

## **2013/0086**

Innringer har søkt om ung uførepensjon. Fått avslag og klaget. Aldri fått noe skriftlig bekreftelse på at klagen er mottatt. Kontaktet Nav på tlf. De opplyste da at ville ta 6 mnd. Etter 7 måneder kontaktet hun dem igjen. Da hadde ingen sett på saken og den hun snakket med sa at 6 måneder bare var noe de sa som standard og ikke hadde noen betydning. Har hun ingen rettigheter når de ikke overholder frister?

## **2013/1155**

Vedkommende som tar kontakt har en gutt på 18 år med ADHD. Søkte om hjelpestønad våren 2012. Fikk avslag. Har klaget, fikk beskjed at det var 6 måneder saksbehandlingstid. Nå har de 6 måneder gått og de har fått beskjed om at det er ytterligere 6 måneder saksbehandlingstid. Lurer på hva de bør gjøre.



# NAV: Manglende brukermedvirkning

---

---

## 2013/0983

Innringer er delvis i jobb og delvis på AAP. Hadde vedtak fra NAV på AAP 1 år fremover. Men nå endret til 6 mnd. NAV viser til at hun er ferdig arbeidsavklart og venter på en operasjon. Rådgivende lege mener hun selv har ansvaret for å ta operasjonen.[...] Viser til at hun er anbefalt å ta operasjonen, men selv har utsatt den. Operasjonen er en del av et forskningsprosjekt. Det er delte meninger i det medisinske fagmiljøet om metoden. Kan da NAV pålegge henne å ta en slik operasjon for å få AAP? Har også noen andre spørsmål til prosessen.





# NAV: Manglende kunnskap

---

---

**2013/0577**

Saken gjelder en kvinne med MS. Hun hadde inntil nylig 50 % uførepensjon, men den falt bort da hun tjente 2900 kroner i tillegg til 1 G i 2011. Hun fikk krav om tilbakebetaling for utbetalt uførepensjon fra januar 2012 til oktober 2012. [...]Hun trodde at hun hadde mange tusen kroner å gå på og visste ikke at fordel av gruppelivsforsikring og premie til pensjonsforsikring regnes som inntekt. Hun har bestandig tjent mindre enn inntektsgrensen. Hun har forsøkt å finne informasjon om hva som inngår i inntekt, men har ikke funnet noe.

**Hun har senere vært i kontakt med NAV og fortalt hvordan hun regner ut inntekten sin. Saksbehandlerne var enige i at beregningen var riktig inntil hun forklarte at også fordel av forsikring skal med i beregningen. Hun lurer på hvordan det kan kreves at hun skal kunne reglene når ansatte i NAV ikke kan de. [...]**

# NAV: Følger ikke dom fra Lagmannsretten

---

---

- ◆ NAV: Enhver overskridelse av friinntekten fører automatisk til revurdering av uføregraden
- ◆ Agder Lagmannsrett: NAV skal vurdere hver sak for seg for å se om uføregraden skal revurderes
- ◆ NAV anket ikke, men instruks i rundskriv om at dommen ikke skal følges
  
- ◆ FFO skrev brev til Sivilombudsmannen
  - SoM: Å vurdere hver sak for seg blir for vanskelig
  - FFO: Hensynet til den enkelte må veie tyngre
- ◆ Oppslag i Velferd og i Aftenposten

# Oppvekst og utdanning

---

---

- ◆ Manglende tilrettelegging i barnehage, skole og høgskole/universitet
  - Særlig manglende tilpasset opplæring og spesialundervisning på grunnskolen
- ◆ Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
  - Manglende henvisning
  - Lang saksbehandling i PPT
  - Utilstrekkelige sakkyndige vurderinger
- ◆ Vedtak om spesialundervisning
  - I strid med PPT og andre sakkyndiges vurderinger
  - Oppfylles ikke i praksis
- ◆ Kommunen følger ikke vedtak fra fylkesmannen
- ◆ Problemer knyttet til medisinerings
- ◆ Dårlig samarbeid
  - Foreldre/skole
  - Helsetjeneste/skole
- ◆ Dårlig skolemiljø og utestengelse av elever

# Spesialundervisning

---

---

## 2013/1131

Gutt går i 1. klasse og har moderat til alvorlig hørselstap. Han har vedtak om spesialundervisning og assistent. Han har nå fått nytt vedtak om halvering av omfang på timer med spesialundervisning og assistent. Målene i IOP ble ikke nådd for første halvår og moren lurer på hvordan gutten skal kunne følge vanlig progresjon når hjelpen reduseres. [...] Det fremgår av vedtaket at rektor har sin egen vurdering som avviker fra sakkyndig vurdering fra nasjonalt kompetansesenter.



# Skolemiljø og skolebytte

---

---

## 2013/1075

Saken gjelder gutt med Tourettes syndrom som har stor atferdsproblemer. Skolen han går på er en kompetanseskole for barn med spesielle behov og gutten går i en liten klasse. Det siste halvåret har det ikke gått så bra. Han har vedtak om spesialundervisning, men lærere og assistenter skiftes ut svært ofte. Gutten har et stort behov for kontinuitet i sine relasjoner og denne utskiftningen påvirke hans symptombilde på en negativ måte. Skolen har heller ikke gjort noe for å gi lærerne kompetanse om Tourettes syndrom. Assistentene brukes også til andre ting enn det de skal. Skolen varsler nå om skolebytte fordi en foreldregruppe mener at gutten er til skade for det psykososiale skolemiljøet. Kan han flyttes til en annen skole mot sin vilje?



# Omsorgstjenester

---

---

- ◆ Får ikke nødvendige tjenester
  - Manglende brukermedvirkning/ikke tatt på alvor
  - Feil lovanvendelse eller skjønn
- ◆ Lite fleksible tjenester eller dårlig kvalitet
- ◆ Vedtak oppfylles ikke
- ◆ Vedtak fra fylkesmannen følges ikke

# Praktisk bistand

---

---

## 2013/1184

Vedkommende som tar kontakt er lam fra livet og ned, og sitter i rullestol. Bor i en kommunal bolig tilrettelagt for funksjonshemmede. Ingen måker snø på vinteren og hun kommer seg ikke ut. Har tatt dette opp med kommunen som sier at det ikke står noe om snømåking i husleiekontrakten og at de derfor ikke må gjøre det.



# Oppsummering

---

---

- ◆ Ingen store endringer fra 2012 til 2013
  - Antall henvendelser
  - Saksområder
  - Problemstillinger
  
- ◆ Store lokale forskjeller
- ◆ Stort behov for rettshjelp
- ◆ Store forventninger, men begrenset kapasitet



# Kontaktinformasjon

---

---

- ◆ Kontaktskjema på FFOs nettsider (kryptert)  
<http://www.ffa.no/Rettighetssenteret/Kontaktskjema/>
- ◆ E-post: [rettighetssenteret@ffa.no](mailto:rettighetssenteret@ffa.no)
- ◆ Telefon: 96 62 27 60 (man-ons, kl 10-14)
- ◆ Jungelhåndboka 2014
  - 325 kr + porto (Hvis 10 eller flere: 300 kr pr stk)
  - Bestilling: [info@ffa.no](mailto:info@ffa.no) eller  
<http://www.ffa.no/Aktuelt/Jungelhandboka-2014/>